

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 173/2021-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Holič s. r. o., Poľovnícka 4, Bernolákovo, IČO 51 163 730, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Jozef Holič, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 14/2009 v období po právoplatnosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 111/2018 z 20. júna 2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 14/2009 v období po právoplatnosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 111/2018 z 20. júna 2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 14/2009 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **375,24 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 173/2021-18 z 30. marca 2021 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 14/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľovi bolo v roku 2006 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1 a 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov formou spolupáchateľstva spolu s [REDAKOVANÉ]. Obžaloba v predmetnej trestnej veci bola 6. februára 2009 podaná na okresnom súde, pričom napadnuté trestné konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti dôvodí, že sa už skôr podanou ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. decembra 2017 domáhal vyslovenia porušenia identických práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní a ústavný súd o nej rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 111/2018 z 20. júna 2018 (ďalej aj „nález ústavného súdu“), ktorým konštatoval porušenie práv sťažovateľa.

4. Podanie predmetnej ústavnej sťažnosti odôvodnil sťažovateľ tým, že okresný súd je naďalej nečinný. V čase po vydaní nálezu ústavným súdom podal e-mailom 22. marca 2019 sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní, ktorú okresný súd odložil bez vybavenia s odôvodnením, že sťažnosť bola zaslaná v elektronickej podobe („iba e-mailom“), avšak nebola autorizovaná podľa osobitného predpisu. Opakovane sa približne šesť mesiacov vo veci nekonalo. Sťažovateľovi ani nebolo oznámené, že 20. decembra 2018 bol súdny spis zaslaný znalcovi. Okresný súd mu 28. februára 2019 oznámil, že od júla 2018 „nemá určeného sudcu“.

5. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že „od rozhodnutia Ústavného súdu SR sa právo sťažovateľa na konanie bez prietahov porušilo a sústavne porušuje až do dnešného dňa. Ide o trvalé porušovanie práva súdom Slovenskej republiky. Od podania žaloby uplynulo už viac než 11 rokov, pričom Porušovatelia 1. a 2. svojou nečinnosťou naďalej porušujú právo na skončenie veci v primeranej lehote a nie je v dohľade meritórne skončenie veci. Právo na skončenie veci v primeranej lehote sa od spáchania skutku (u [REDAKOVANÉ] na oslobodenie, lebo vo veci bol v podstate tlmočníkom) porušuje už 8 rokov“.

6. S ohľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie ním označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikáže okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, prizná mu finančné zadosťučinenie v sume 9 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

7. Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zásadnom odôvodnil sťažovateľ tým, že *«postih porušovateľov by mal zvýrazniť ich postoj k porušovaniu práv ako takých. Negácia povinností a dlhotrvajúca neriešená personálna a materiálna nevybavenosť súdov a na druhej strane neistota na strane sťažovateľa si žiada podstatne a citeľne vyššie zadosťučinenie. Pán [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] napriek prezumpcii neviny vysvetľuje a bráni sa útokom, že je páchatelom údajného zločinu, ktorý je uvedený iba v obžalobe a že pre porušenie jeho práv na prejednanie jeho veci verejne a v primeranej lehote nemôže svoju nevinu preukázať a dosiahnuť oslobodenie. Suma zadosťučinenia nesmie byť nižšia ako 9000 Eur (trikrát viac ako priznané zadosťučinenie pred rokom, t. j. pred uplynutím lehoty, ktorá je Ústavným súdom SR už počítaná ako prietah). Ide o recidívu porušenia práv zo strany toho istého porušovateľa. Po arogantnom odmietnutí nálezu musí Ústavný súd Slovenskej republiky „pritvrdiť“ a za znásobenie neistoty a beztretného ďalšieho prietahu treba rádo znásobiť zadosťučinenie. Som si vedomý, že žiadam zadosťučinenie zo spoločných peňazí.»*

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie sa k podanej ústavnej sťažnosti. V podaní okresného súdu č. k. 1 SprV 77/2021 z 30. apríla 2021 predseda okresného súdu uviedol chronologický prehľad pridelení vecí sťažovateľa zákonnému sudcovi, a to jej pôvodné pridelenie do súdneho oddelenia zákonného sudcu JUDr. Jána Jamricha, 24. januára 2017 do súdneho oddelenia sudcovi JUDr. Stanislavovi Dutkovi, 21. marca 2019 sudkyňi JUDr. Eve Kresl, následne sudcovi JUDr. Rolandovi Keménymu a 25. júna 2020 sudkyňi JUDr. Marte Hirešovej.

Potvrdil podanie sťažnosti sťažovateľom na prietahy v napadnutom konaní, ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Ntro 1/2020 zo 7. augusta 2020, ktorý určil lehotu zákonnej sudkyňi na uskutočnenie namietaného úkonu do 30. septembra 2020, pretože súd nekonal bezodkladne. Zároveň uviedol, že *„súd riadne nekonal do 18.09.2020 teda do stanovenia a vykonania úpravy zákonnej sudkyne na prípravu termínu hlavného pojednávania. Do tohto obdobia konštatujem, že dôvod vzniku prietahov vo veci 4 T 14/2009 nastal prevažne z objektívnych príčin bez subjektívneho zavinenia zákonných sudcov, a to najmä z dôvodu nadmernej zaťaženia súdnych oddelení, faktickej a právnej rozsiahlosti spisového materiálu tak ako aj pre nadmerné prerozdelenie vecí od roku 2009 po súčasnosť.“*. V nadväznosti na uvedené chronologicky vymenoval procesné úkony súdu, teda úkony uskutočnené od 18. septembra 2020, a to: *„Dňa 14.10.2020 doručovanie: Uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Ntro 1/2020, oznámenia o zmene senátu, predvolanie na termín hlavného pojednávania na deň 04.11.2020. Dňa 21.10.2020 boli súdu doručené nedoručené zásielky spojené s vyššie doručovanými listinami a to p. [REDAKOVANÉ], p. [REDAKOVANÉ]. Dňa 27.10.2020 zákonná sudkyňa na základe predloženej úpravy do spisovej kancelárie z dôvodu opatrení spojených so zabránením šírenia nebezpečného a nákazlivého ochorenia COVID-19 a s tým spojeného núdzového stavu zrušila termín hlavného pojednávania, pričom bol stanovený nový termín na deň 20.01.2021, o tejto skutočnosti boli zároveň upovedomené subjekty trestného konania. Dňa 04.11.2020 súd vykonal ďalšie úkony spojené s prípravou*

hlavného pojednávania (lustrácie). Dňa 05.11.2020 bol súdom zaslaný prípis OR PZ týkajúci sa doručenia zásielky pre obžalovaného [REDAKOVANÉ]. Dňa 12.11.2020 bola súdu vrátená neprevzatá zásielka obžalovaného [REDAKOVANÉ]. Dňa 12.11.2020 boli zároveň vyhotovené zo strany súdu lustrácie v súdnom registre pre prípravu hlavného pojednávania a úkony spojené s doručovaním úradných zásielok. Dňa 25.11.2020, 30.11.2020 a 07.12.2020 boli súdu opätovne vrátené neprevzaté zásielky obžalovaného [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Dňa 08.01.2021 asistentka oddelenia predložila zákonnej sudkyňi na základe žiadosti obžalovaného [REDAKOVANÉ] žiadosť o odročenie termínu hlavného pojednávania. Dňa 11.01.2021 zákonná sudkyňa opätovne na základe predloženej úpravy do spisovej kancelárie z dôvodu opatrení spojených so zabránením šírenia nebezpečného a nákazlivého ochorenia COVID-19 a s tým spojeného núdzového stavu zrušila termín hlavného pojednávania, pričom bol stanovený nový termín na deň 10.03.2021, o tejto skutočnosti boli zároveň upovedomené subjekty trestného konania, vykonanie úpravy realizované spisovou kanceláriou dňa 13.01.2021. Dňa 10.03.2021 prebehlo hlavné pojednávanie, pričom uznesením bolo toto odročené na nový termín 16.06.2021 z dôvodu potreby zapožičania spisového materiálu Ústavnému súdu Slovenskej republiky. Dňa 10.03.2021 zákonná sudkyňa na základe predloženej úpravy do spisovej kancelárie stanovila úkony potrebné pre prípravu hlavného pojednávania odročeného na deň 16.06.2021, ktoré boli realizované spisovou kanceláriou dňa 10.03.2021.“

V závere vyjadrenia poukázal na to, že „do obdobia 18.09.2021 na celkovú dĺžku konania mali vplyv okolnosti hodné osobitného zreteľa a to najmä skutková a právna náročnosť trestného spisu, ktorý má 1609 strán, pridelenie veci piatim sudcom od roku 2009 a opatrenia a vyhlásenie núdzového stavu spojené so zabránením šírenia nebezpečnej a nákazlivej choroby v kalendárnom roku 2020 a 2021, ktoré mali značný vplyv na vykonané úkony. V poslednom rade pri posudzovaní celkovej dĺžky konania poukazujem na možnosť zváženia subjektívneho zavinenia na strane subjektov trestného konania a to pre problémy spojené s nepreberaním súdnych zásielok, značné množstvo podaní, s ktorými sa musel súd vysporiadať a dôvody pre ktoré dochádzalo k odročiam stanovených termínov hlavných pojednávanií.“

8.1. K vyjadreniu predsedu okresného súdu bolo pripojené aj vyjadrenie momentálne konajúcej zákonnej sudkyne, ktorá poukázala na úkony, ktoré vykonala od pridelenia jej trestnej veci sťažovateľa v júni 2020. Zároveň poukázala aj na skutočnosť, že „10.03.2021, počas vyhláseného núdzového stavu a platným protipandemickým opatreniam, napriek platnosti Vyhlášky MŠSR č. 24/2021 Z. z., ktorá definuje, ktoré hlavné pojednávanie možno v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu vykonať, som THP nezrušila (pričom sa nejednalo o výnimky uvedené v § 1 Vyhlášky), toto však pre neprítomnosť obžalovaných bolo odročené na 16.06.2021.“

III.2. Replika sťažovateľa:

9. Vyjadrenie okresného súdu doručil ústavný súd sťažovateľovi, ktorý sa k nemu ku dňu rozhodovania ústavného súdu o jeho ústavnej sťažnosti nevyjadril.

10. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, v ktorom ani po uplynutí viac ako jedenástich rokov od podania obžaloby proti sťažovateľovi nebolo (ne)právoplatne rozhodnuté, a to aj napriek tomu, že v predmetnom konaní ústavný súd už skôr konštatoval porušenie označených práv sťažovateľa.

12. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť [napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08] a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

13. Povinnosť súdu postupovať v trestnom konaní pri prejednávaní veci tak, aby trestná vec bola ukončená v primeranej lehote, vyplýva z § 2 ods. 7 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

14. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

15. Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

16. Pre účely predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti si ústavný súd vyžiadal súdny spis, s ktorého obsahom sa dôkladne oboznámil.

17. V rámci posúdenia veci ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol už predmetom rozhodovania ústavného súdu. Nálezom č. k. III. ÚS 111/2018-32 z 20. júna 2018 právoplatným 23. júla 2018 ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

v napadnutom konaní. Ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur a náhradu trov konania. Z uvedeného dôvodu ústavný súd v aktuálne prerokovanej veci posudzoval postup okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti nálezú ústavného súdu z 20. júna 2018, t. j. od 24. júla 2018.

18. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania pred okresným súdom je trestnoprávne konanie o obžalobe proti (aj) sťažovateľovi pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu. V napadnutom konaní možno identifikovať určitý prvok zložitosti veci spočívajúci v tom, že ide o dvoch žalovaných s cudzou národnosťou a s tým spojenými komplikáciami s doručovaním zásielok súdu. Uvedený prvok zložitosti veci však neodôvodňuje neskončenie napadnutého konania ani po takmer dvanástich rokoch od jeho začatia a ani po uplynutí takmer troch rokov od ostatného nálezú ústavného súdu.

19. Ústavný súd pri posudzovaní označeného kritéria prihliadol aj na význam predmetu konania pre sťažovateľa. V tejto súvislosti predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj judikatúrou ESLP (napr. rozsudok ESLP vo veci Soto Sanchez proti Španielsku z 25. 11. 2003, § 41), podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03).

20. Správanie sťažovateľa je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zo zistení ústavného súdu s prihliadnutím na prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní v čase po vydaní nálezú ústavného súdu nevyplýva, že by táto dĺžka napadnutého konania bola negatívne ovplyvnená správaním sťažovateľa.

21. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietáhom, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

22. Vychádzajúc z priebehu napadnutého konania od ostatného nálezú ústavného súdu čiastočne zhrnutého vo vyjadrení predsedu okresného súdu v bode 8 tohto nálezú, ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa v napadnutom konaní už zdôraznenou požiadavkou na urýchlené konanie v posudzovanej veci dôsledne neriadil.

22.1. V období od júla 2018 do marca 2020 sa úkony súdu sústredili, resp. obmedzili len na znalecké dokazovanie nariadené súdom na účely posúdenia, či zdravotný stav poškodenej jej bráni v účasti na hlavnom pojednávaní. Okresný súd zaslal 20. decembra 2018 súdnemu znalcovi spis na účely vypracovania znaleckého posudku a aj keď znalcovi lehotu na jeho vypracovanie predĺžil až do 28. júla 2019, znalecký posudok mu bol predložený až 5. marca 2020. Uvedené obdobie nemožno z pohľadu ústavného súdu posúdiť ako efektívne a smerujúce sústredene k urýchlenému odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, keď okresný súd v konaní okrem hrozby

uloženia poriadkovej pokuty (výzvami z 23. septembra 2019 a 2. januára 2020) žiadnym iným spôsobom nepristúpil k zabezpečeniu plynulosti napadnutého konania, v ktorom už ústavný súd skôr konštatoval porušenie práv sťažovateľa a prikázal mu konať bez zbytočných prietáhov.

22.2. V nadväznosti na tieto skutočnosti podal sťažovateľ sťažnosť na prietahy v konaní, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením zo 7. augusta 2020 s konštatovaním, že je opodstatnená, a predsedovi senátu zároveň určil lehotu na nariadenie hlavného pojednávania do 30. septembra 2020.

22.3. Okresný súd určil termín hlavného pojednávania na 4. november 2020, avšak obhajca sťažovateľa požiadal o jeho zmenu z dôvodu kolízie termínu s iným pojednávaním a obhajca spoluobžalovaného oznámil, že spoluobžalovaný sa nachádza v Sýrii a vzhľadom na epidemiologickú situáciu súvisiacu s ochorením COVID-19 nevie opustiť krajinu. Následne okresný súd z dôvodu núdzového stavu, v rámci ktorého bol vyhlásený zákaz vychádzania, zrušil termín hlavného pojednávania a určil nový termín, a to na 20. január 2021, avšak aj tento termín bol v dôsledku epidemiologickej situácie zrušený. Až 10. marca 2021 sa uskutočnilo hlavné pojednávanie, bolo však pre neprítomnosť obžalovaných odročené na 16. jún 2021.

23. Celková dĺžka napadnutého konania v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje takmer 12 rokov od podania obžaloby. Konanie sa po vyslovení porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov okresnému súdu nepodarilo právoplatne ukončiť ani po takmer 3 rokoch od vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa. Ústavný súd vo veci nezistil, že by správanie sťažovateľa v preskúmanom období prispelo k predĺženiu konania.

24. Obranu okresného súdu spočívajúcu v poukazaní na nadmernú zaťaženosť súdnych oddelení a nadmerné prerozdelenie vecí sťažovateľa viacerým zákonným sudcom od roku 2009 po súčasnosť nemožno akceptovať vzhľadom na konštantnú judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

25. Po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľa, postupu okresného súdu poznamenaného neefektívnou a nekoncentrovanou činnosťou (bod 22.1 odôvodnenia tohto nálezu), zohľadňujúc aj objektívnu nemožnosť nariadiť pojednávanie v súvislosti s opatreniami súvisiacimi s koronavírusom, ústavný súd dospel k záveru, že v postupe okresného súdu v napadnutom konaní po ostatnom náleze ústavného súdu došlo k zbytočným prietahom, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti tohto nálezu).

26. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu) a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza, keďže napadnuté konanie okresného súdu nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti ešte právoplatne skončené.

IV.1. Primerané finančné zadost'učinenie:

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

29. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

29.1. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

30. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012).

31. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Ústavný súd prihliadol predovšetkým na celkovú dĺžku napadnutého konania, na neefektívny a nesústreďený postup okresného súdu v napadnutom konaní (bod 22.1 odôvodnenia tohto nálezu) a na to, že v uvedenom konaní ide o opakované porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Na uvedenom základe, uplatňujúc pritom svoju judikatúru, považoval ústavný súd sumu 1 000 eur za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výrokovej časti tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhoviel (bod 5 výrokovej časti tohto nálezu).

V.

Trovy konania

33. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

34. V zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

35. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľovi v rozsahu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky.

36. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2020 predstavuje sumu 177 eur a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) sumu 10,62 eur. Za dva úkony tak prináleží suma 354 eur a režijný paušál za dva úkony v sume 21,24 eur, čo spolu predstavuje sumu 375,24 eur (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu).

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Libor Duľa
predseda senátu